

At'ka

Každý den někoho potkáš, někoho, kdo tě obdaruje úsměvem, slovem nebo moudrou službou. Každý den potkáš někoho, koho i ty můžeš obdarovat. Je dobré, pamatovat si takové chvíle. Je dobré vzpomenout si na ně hlavně v okamžiku, kdy něco ztrácíš.

At'ku jsem poznala na literárním společenském večeru spolu s mnoha dalšími básníky a spisovateli. Když mne spatřila se psem a s bílou holí, hned se mne ujala a našla mi místo u stolu vedle sebe. Tak jsme se sblížily, že mi vyprávěla o něco později příběh, který mi připadá zvláštní a přitom srozumitelný.

"Měla jsem přítelkyni, s kterou jsme byly velmi důvěrné po řadu let," začala At'ka své vyprávění. "Zažily jsme i všelijaké krize. Já si pořídila chronickou nemoc zažívání, zhubla jsem o třicet kilo a už to nikdy nebude lepší. Moje přítelkyně Kamila přestávala v té době vidět. Tyto naše zdravotní problémy nás sblížily ještě víc.

Manžel a já máme krásnou vilu po mých rodičích v Nymburce. Není to daleko z Prahy, a Kamila, když jsem musela jít do invalidního důchodu, za mnou často jezdila, aby mne potěšila. Já jí četla zajímavé recenze, články a svou vlastní tvorbu, ona mi občas pomohla s nějakými praktickými věcmi. Povídky jsme si o literatuře, o přátelích, o různých akcích, na které jsme se jedna nebo druhá dostaly.

Jenže já jsem z důvodu své nemoci musela zůstat čím dál více doma a Kamila byla pro mne mostem ke společnosti. Pak se ale všechno změnilo."

"Co se přihodilo?" ptám se hořic zvědavostí.

"Kamila šla na operaci šedého zákalu, nejdřív jedno a pak druhé oko. Když ke mně znovu přišla na návštěvu, viděla skoro normálně. Tedy aspoň se mi to zdálo. Jenže pak třeba šlápla do záhonu v naší zahradě, nebo jí něco upadlo, do něčeho vrazila. Omlouvala se tím, že operace sice byla úspěšná, ale její atrofující sítnice nahradit nemohli, pouze zakalené čočky...

Bylo mi líto, že Kamila už nikdy nebude pořádně vidět, ale našemu přátelství to nijak neublížilo. Slavily jsme spolu narozeniny - já na dietě, Vánoce, Velikonoce a taky židovské svátky, protože já na to byla zvyklá z domova. Oba moji rodiče byli Židé a přežili Osvětim, takže jsem mohla přijít na svět. Kamila byla Židovka po své matce, tak jsme měly i společné svátky a rituály - včetně těch křesťanských. Opravdu jsme si rozuměly.

Pak se ale stalo, že jsem postupně oslepla na obě oči. Viděla jsem jen matně obrisy, skoro žádné barvy, všechno jsem rozbíjela

a měla jsem kolem sebe chaos. Manžel, který býval často dlouho v práci, mi začal víc pomáhat, ale s tím souviselo, že nosil domů méně peněz. Byla jsem psychicky na dně, postupně jsem ztrácela kontakty s dávnými přáteli a známými. Už mne ani nebavilo psát, moje témata se stále opakovala. To je pro básníka skoro konečná."

A co bylo s vaší přítelkyní?

"Kamila byla zpočátku věrná jako pes. Nosila mi různé lupy a pomůcky do domácnosti. Jenže mne nic nebavilo. Byla jsem přesvědčená, že mám také něco se sítnicemi, že postupně oslepu úplně, že je to důsledek té mé původní nemoci, kterou mám. Kamila mne přemlouvala, ať zajdu za odborným očním lékařem. Já ale neměla nikde u žádného očního lékaře kartu, nikdy jsem nepotřebovala tyhle služby. A měla jsem přirozeně plné zuby doktorů všeho druhu, protože mi nedokázali pomoci s mou chorobou. Představa, že bych měla jet do Prahy, obtěžovat manžela, aby mne tam dovezl a trávit celý den v nemocnici, to bylo pro mne ničující.

Kamila mne nejdřív přemlouvala, pak mě hubovala. Nakonec se domluvili s mým manželem a donutili mne navštívit kliniku v Praze. Tam mi sdělili, že mám banální šedý zákal a že to jednoduchá operace spraví. Nevěřila jsem. Kamila taky měla šedý zákal a stejně pořádně nevidí!

Trvalo další rok, než jsem se odhodlala k první operaci.

Prožívala jsem ji tak hystericky, že jsem byla přesvědčená, že na operaci druhého oka už nepůjdu. Jenže za tři dny jsem na operované oko viděla tak krásně, že mi to připadalo jako zázrak."

Tak jste se odhodlala jít na operaci i s druhým okem?

"Ano, nechala jsem se ještě formálně ukecávat jak manželem, tak Kamilou, ale v duši mi bylo jasné, že půjdu! Po druhé operaci jsem dostala brýle na čtení a tak vlastně teď vidím úplně normálně. Manžel chodí do práce jako dřív, já se starám o literaturu a o krásné růže, které nade všechno miluji. Kvůli Kamile jsem si pořídila několik vybraných druhů, které krásně voní, aby z toho chudinka taky něco měla, když je skoro nevidí."

Takže konec dobrý, všechno dobré?

"A to je právě to, že ne. Myslela jsem to dobře, když jsem Kamilu zvala, ať u nás třeba i částečně bydlí, vždyť místa máme víc než dost! Má tady nádhernou zahradu, i nějaká kultura se tu najde, krásné vycházky podle Labe až do Poděbrad. A přesto, že mám přísnou dietu, ráda vařím, měly bychom se docela dobře, když jsou naši manželé stále v práci. Taky jsem si pořídila internet a zkoušela navnadit Kamilu na všelijaké literární face booky a blogy. Trávím na internetu hodně času, dozvím se spoustu zajímavých věcí, které mi v realitě nejsou tak dostupné.

Kamila ale virtuální svět nemusí, takže tím naše přátelství dostalo obrovskou trhlinu, kterou už nic nezacelilo. A tak vlastně všechno skončilo. Kamila zničehonic přestala za mnou dojíždět, prý se cítí svázaná. Nechápu to. Skoro nic nevidí, a u nás jí bylo dobře. Já cítím vděčnost, protože nebýt jí, tak na tu operaci nikdy nepůjdu a budu odkázaná jen na svůj dům a zahradu. Bílou hůl bych totiž do ruky nikdy nevezala, ke psům nemám vztah a nikde nikdo, kdo by mne někam doprovázel. Slepota by byla můj hrob, prožívala jsem ji ještě hůř než svou původní nemoc. Kamila by měla být ráda, že jí mohu poskytnout zázemí, číst jí a chodit s ní na procházky. Opravdu tomu nerozumím a prožívám vztek i lítost."

"Možná, že Kamila chce žít svůj vlastní život. Možná má i svou práci a další vztahy, které potřebuje," říkám jen tak nazdařbůh. "Je pravda, že Kamila si spoustu věcí umí obstarat přes počítač, koresponduje si asi s milionem lidí, má různě po republice roztroušenou svou rodinu, a pokud vím, i pracuje částečně v nějakém družstvu, kde ale vydělává tak málo, že to ani nestojí za řeč. Chodí tam ale asi docela ráda, možná kvůli společnosti. Já jí to nemám za zlé, může si dělat co chce. Ale nerozumím tomu, proč mne teď tak málo navštěvuje, když ví, že u nás jí vůbec nic nechybí. Myslím, že je asi nevděčná, a že s touhle její vlastností nic nepořídím," dokončila Aťka příběh. Možná, že stopa, kterou Kamila zanechala v životě Aťky, úplně nezmizí. Možná, že obě přítelkyně zas najdou společnou řeč. Ale vždycky je potřeba, když jeden mluví, aby druhý naslouchal. Nevím, jestli zrovna tato podmínka v jejich vztahu nastala. Tak tedy přejme jim oběma, aby bylo dost prostoru i dobré vůle ke svobodě a vzájemnému respektu.